

P. L. B. VOKIETIJOS KRAŠTO VALDYBOS

# INFORMACIJOS

Nr. 13 (20)

1952 m. lapkričio 1 d.

## T U R I N Y S

1. Propagandos ir informacijų klausimai
2. Lietuvių organizacinė veikla
3. Balsai iš Lietuvos
4. Stribai lydi kiekvieną kolchozininko žingsnį
5. Pavergtoje Tėvynėje
6. Spaudos ir kitos žinios

### PROPAGANDOS IR INFORMACIJŲ KLAUSIMAI

Lietuvių tremties institucijos, susirūpinusios intensyvesniu ir tikslesniu Lietuvos ir lietuvių reikalų propagandos darbu, gyvai gvildena su tuo darbu susijusius klausimus.

Rugsėjo mėn. New Yorke posėdžiavo Koordinacinė Komisija, sudaryta iš VLIKo, ALTo ir Patariamosios Grupės atstovų. Nustatyta, kad kiekviena Koordinacinėje Komisijoje atstovaujamoji institucija pateiktų savąjį informacinės veiklos sumanymą, kurį Komisija suderintų ir tuo būdu gautųsi bendras visoms institucijoms informacinės veiklos projektas.

Komisija mano, kad JAV parengiamoji medžiaga - periodiniai biuletiniai ir neperiodiniai leidiniai - turėtų būti leidžiami anglų kalba. Europoje gi tokius leidinius reikėtų leisti prancūzų ar vokiečių kalbomis. Taip pat galvojama, kad informacinis darbas būtų sukoncentruotas JAV. Tokiam sumanymui realizuoti reikėtų įkurti pastovų informacinį biurą.

Dėl tų projektų buvo kviečiamas pasisakyti ir Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas, p. Fr. Zundė, kuris atskirais klausimais duoda tokius plačiau motyvuotus pasiūlymus:

Sutinkant, kad informacinis biuras Amerikoje yra labai reikalingas, neatrodo, kad būtų visai tikslinga ir prasminga informacinį darbą koncentruoti JAV. Jis turėtų būti koncentruojamas kur nors Europoje, gi Amerikoje planuojamo biuro dėmesys pirmoje eilėje turėtų būti nukreiptas į žinių perteikimą JAV ir Kanados visuomenei bei į tos visuomenės opinijos formavimą. Tam jau užtektų šių kelių argumentų:

1. Svarbiausias mus dominantių žinių šaltinis yra Lietuva. Žinių rinkimas vyksta artimiausiose mūsų priekiniuose periferijose, sakysime, Lenkijoje, Vokietijoje ir Švedijoje. Tai viena didelė informacijos biuro darbo sritis. Per daug neracionalu būtų siuntinėti visą žalią medžiagą už Atlanto, nekalbant apie gaištį. Net ir didžiosios agentūros, pav. Reuteris, kurias net neįsivaizduojame mūsų sąlygose imti palyginimui, apdirba savo medžiagą dažniausiai vietoje.
2. Žinios didesniąja dalimi turėtų būti Europoje ir panaudojamos. Tas darbas čia yra daug platesnis, kaip Amerikoje. Ten visuomenė yra daugiau ar mažiau monolitinė, gi čia kiekvienam kraštui skiriamoji periodinė ar neperiodinė informacija turi būti pritaikyta prie vietos sąlygų ir mentaliteto; vienaip Anglijai, kitaip Prancūzijai, dar kitaip Vokietijai, Ispanijai, Italijai ir t.t. O gi kiekvienos propagandinės priemonės pasisekimas ir paremtas tik tais niuansais. Savaimė suprantama, kad viską reikėtų paruošti skirtingomis kalbomis.
3. Išlaidų skirtumas. Už tuos pinigus, kurie tam tikslui būtų išleisti JAV, čia kone trigubai didesni aparatą būtų galima išlaikyti ir tuo būdu trigubai daugiau darbo atlikti. Ir tai kiekviename Europos krašte, kuri bepasirinktum.

Nesvarstant Amerikos ir Europos informacinių biurų subordinacijos klausimo, tenka sustoti prie pastarojo darbo apimties.

Pirmiausia darbą reikėtų paskirstyti į dvi pagrindines sritis: a) žinių surinkimo ir b) žinių perteikimo arba, vartojant tą kiek baidanti terminą, propagandos.

- a) Žinių surinkimas eina drauge su jų patvarkymu taip, kad kiekvienu metu ir kiekvienam reikalui jas galima būtų panaudoti. Praktiškai tai reiškia smulkų jų kartotekavimą. Čionai įeitų:
  1. Lietuvos radio žinių sekimas ir jų užrašymas
  2. Lietuviškos sovietinės spaudos bei kitų leidinių sekimas
  3. Iš už geležinės uždangos grįžusiųjų asmenų apklausinėjimas, pirmoje eilėje vokiečių civilių ir karo belaisvių.
  4. Kitos egzilinės spaudos sekimas
  5. Vakarų spaudoje apie Lietuvą dedamų žinių rinkimas.



6. Tas pats dėl radiofonų programų
  7. Senesnės medžiagos apie Lietuvą rinkimas bibliotekose, archyvuose ir kitur. Ši medžiaga būtų reikalinga bent tam informaciniam darbui ir t.t.
- b) Žinioms arba propagandai perteikti gal reikėtų Europą suskirstyti į penkias zonas, kurioms teikiama medžiaga turėtų būti modifikuojama atitinkamai tų sričių mentalitetui ir nuotaikoms. Tos zonos būtų: Anglija, Vokietija, Skandinavija, Prancūzija ir Iberų pusiasalis su Italija. Didesnieji darbai gi būtų šie:
1. Periodiniai leidiniai. Kartą ar du kartu į mėnesį leidžiami informaciniai biuleteniai kiekvienai iš paminėtų zonų atitinkama kalba. Be to, gal būtų tikslinga Anglijai leisti biuletinį mūsų pasiuntinybės vardu, Italijai - mūsų atstovo prie Sv. Sosto vardu ir Prancūzijai - mūsų charge d'affaires vardu. Ir kiti žemiau išvardinamieji darbai taip pat suprantami kiekvienai iš tų zonų su atitinkamomis modifikacijomis.
  2. Radiofonams medžiagos teikimas. Kai kurie radiofonai, kaip RIAS, NWDR, Madridas ir kt., patys jau prašo tokios medžiagos. Neabejotinai ir kiti tuo susidomėtų.
  3. Atskirų, originalių straipsnių didesniems laikraščiams paruošimas ar parūpinimas.
  4. Ypatingų sukurtivių proga, kaip Nepriklausomybės šventės, Birželio trėmimų ir pan. koordinuotos propagandinės akcijos pravedimas ir tam medžiagos paruošimas.
  5. Kitokie neperiodiniai leidiniai.
  6. Biuras turėtų leisti taip pat informacinį biuletinį lietuviškajai spaudai, nes čia koncentruotųsi žinios, kurios labai domintų ir lietuviškąją visuomenę.

X X X X X X X X  
X X X X X X X X  
X X X X X X X X

**LIETUVIŲ ORGANIZACINĖ VEIKLA**

**BALTŲ TARYBOS POSĖDIS**

Hannoveryje, Krašto Valdybos patalpose, spalio 16 d. įvyko eilinis Baltų Tarybos posėdis. Šią Tarybą sudaro trys nuolatiniai nariai: inž. Pr. Zundė, Krašto Valdybos pirmininkas, ats. pulk. V. Janums, latvių Centro Komiteto pirmininkas, ir ats. pulk. H. Stockeby, estų Centro Komiteto pirmininkas. Be to, Tarybos posėdžiuose dalyvauja ir kiti centro komitetų nariai bei atstovai.



### Pabaltijo vokiečių pareiškimas

Baltų vokiečių "Landmannschaft'o" pirmininkas, baronas Laudon, savo laišku pabaltiečiams pasisakė apie Pabaltijo valstybių atstatymą, pasirebėdamas, kad Pabaltijos valstybės galinčios gyvuoti ir klestėti tik Didžiosios Rusijos rėmuose. Posėdyje nutarta Baltų Tarybos vadu baronui Laudon atsakyti, kad šitoks klausimas iš viso nediskutuotinas.

### Tremtinių Organizacijos Centro Valdybos veikla

Inž. Pr. Zundė referavo Baltų Tarybai apie Tremtinių Organizacijos būklę ir veiklą. Nežiūrint UNO Augštojo Komisarо tarpininkavimo, ukrainiečiai dar neįeina į Tremtinių Organizaciją ir nenurodo net pagrindo tokiam atsisakymui dalyvauti Tremtinių Organizacijoje.

Organizacijos veiklą stablo lėšų stoka. Iš į prof. Pirkmayerio rankas įveiktos 12.000 DM sumos Centro Valdyba iki šiol tegavo 500 DM. Kadangi nenumatoma, jog su prof. Pirkmayeriu bus prieita prie kokio nors sutarimo, tos sumos išgavimo reikalu nutarta kreiptis per UNO Augštąjį Komisarą į IRO likvidacinį štabą Ženevoje. Ir narių mokesčiai silpnai teiplaukia. Iš kelių didesniųjų tautinių grupių centro komitetų, pav., lenkų, jokių įmokėjimų negaunama.

Ats.pulk.H.Stockeby praneša, kad estų atstovu į Tremtinių Organizacijos centro organus skiriamas A. Luik.

### Tautinio švietimo klausimai

Latvių atstovas nurodo į nelygų užsieniečių tremtinių švietimo reikalų traktavimą įvairiuose Vokietijos kraštuose ir siūlo kreiptis į kraštus, prašant, kad visur būtų laikomasi vienos linijos ir kad būtų apmokami tautinių dalykų dėstytojai - mokytojai.

Inž. Pr. Zundė siūlo tautinio švietimo klausimus imti platesne prasme ir svarstyti galimybes gauti tautinio švietimo reikalams paramą iš tarptautinių institucijų, Europos Tarybos, Laisvosios Europos komiteto, Fordo bei Rockefellerio fondų ir pan. Derybų baze reikėtų imti pabaltiečių gimnaziją su internatu 400 vaikų ir prašyti lėšų šiam projektui įvykdyti.

Inž. Pr. Zundės pasiūlymas priimtas, o atitinkamą raštų paruošimas pavedamas pulk. H.Stockeby.

### Kiti klausimai

Konstatavus, kad policiniai nuostatai užsieniečiams neatitinka tremtinių teisinės būklės įstatymo, nutarta kreiptis į UNO Augštąjį Komisarą, prašant jo intervencijos tuo reikalu.

Taip pat nutarta prašyti UNO Augštąjį Komisarą tarpininkauti, kad pabaltiečių santaupos taupomose kasose reichsmarkėmis būtų atlygintos "Lastenausgleich" ribose.

Taryba priėmė pakeistų Baltų Informacijos Biuro įstatų projektą ir nutarė remti to biuro veiklą.



## LEIDYKLA "BENDRIJA"

Sujungus Vokietijos Krašto Valdybos ir Did. Britanijos Lietuvių Sąjungos knygų leidyklas, naująją instituciją nusi-  
statyta pavadinti Europos Lietuvių Knygų Leidykla "BENDRIJA".

Leidykla "BENDRIJA" jau pradėjo "Europos Lietuvio" kalen-  
doriaus leidimo paruošiamuosius darbus. Numatomas toks jo turi-  
nys: kalendorius sutrauktai ir kiekvienai dienai, žinios apie  
Lietuvą, Lietuvos žemėlapis, lietuviai emigracijoje ir jų insti-  
tucijos, adresai, pirmininkų pavardės, Diplomatiija, VLIKas, PLB  
ir Tautos Fondas (su trumpais aprašymais), laikraščių adresai,  
tarptautinis DP įstatymas ir kt.

## VASARIO 16 GIMNAZIJOS MOKINIŲ SUDĖTIS

Lietuvių Vasario 16 gimnazijos ir prie jos esamose paren-  
giamosiose klasėse mokinių sudėtis amžiaus, tikybos, kilmės ir  
kt. atžvilgiais yra tokia:

Gimnazijoje yra	64	berniukai	ir	56	mergaitės,	iš	viso	120
Pareng.klasėse	14	"	"	16	"	"	"	30

Gimnazijoje R.kat.	59,	evang.	61,	iš	anglų	zon.	105,	US	15
Pareng.kl.	"	18	"	12	"	"	26	"	4

Gimnazijos mokinių daugiausia yra 13-16 metų amžiaus - 75  
ir dauguma jų mokosi I-V klasėje.

Kilmės atžvilgiu 83 mokiniai iš Didž. Lietuvos, 38 iš Klai-  
pėdos krašto ir 10 iš Rytprūsių. Parengiamosiose klasėse - 25 iš  
Didž. Lietuvos, 3 - Klaipėdos krašto ir 1 - Rytprūsių.

## LEIDYKLŲ BENDRADARBIAVIMO KELIU

Vokietijos Krašto Valdybos leidykla siūlo visoms Vokieti-  
jos lietuviškoms leidykloms eiti bendradarbiavimo keliu ir kon-  
krečiai kviečia pasvarstyti tokias bendradarbiavimo galimybes:  
1) bendras knygų platinimo biuras, 2) vienodas platintojams  
nuošimtis, 3) bendras leidžiamų knygų planas. Tuos tris punktus  
sėkmingai vykdant, eiti prie Knygos Bičiulių Klubo steigimo.

## PARĖGELIŲ MINISTERIJA REAGUOJA Į VKV SKUNDA

Į Krašto Valdybos pateiktą Stuttgarto apylinkės nusiskun-  
dimą dėl neteisingo butų naujuose namuose paskirstymo ir dėl  
nuomos dydžio pirmoji reaguavo federalinės vyriausybės parėgelių  
ministerija, nors jai tebuvo pasiūstas rašto nuorašas susipa-  
žinti. Ministerijos referentas Dr. Wieland ilgu, dviejų su puse  
puslapių, raštu išdėsto federalinės vyriausybės gaires naujosioms  
statyboms, jų finansavimo ir apgyvendinimo būdus ir nuostatus,  
kurių turi laikytis kraštų vyriausybės.

- 6 -

## LIETUVIŲ MOKSLO DIPLOMŲ PRIPAIŽINIMAS

Krašto Valdybai tenka patarpininkauti mūsų tautiečiams praktiškais jų išsikūrimo Vokietijoje reikalais.

Vienas lietuvis gydytojas, iki šiol praktikavęs stovyklos ribose, išsikėlęs į naujai pastatytą užsieniečiams koloniją, negauna vokiečių įstaigų leidimo verstis gydytojo praktika. Krašto Valdybos atstovas, p. A. Makarskas, tuo reikalu aplankė vokiečių centrinės įstaigos užsienio švietimo reikalams vedėją, Dr. Wienert, Güttingene, ir aptarė su juo esamą padėtį. Kadangi Vokietijoje švietimo reikalai tvarkomi autonomiškai kiekviename krašte, tai ši įstaiga yra patariamoji 11 kraštų švietimo ministerijoms. Dr. Wienert gerai žinomi Lietuvos švietimo reikalai ir jis juos augštai vertina, laikydamas Lietuvos švietimo įstaigų diplomus lygiaverčiais vokiečių įstaigų diplomams.

Ta prasme Dr. Wienert pasižadėjo surašyti savo nuomonę - "Gutachten" - ir šiaip kuo galėdamas paremti lietuvių gydytojų teisėsinimą Vokietijoje.

Ta proga aptarti ir buvusių lietuvių DP gimnazijų abiturientų reikalai. Dr. Wienert pareiškė, kad apskritai DP gimnazijų mokinių išmokslinimo lygis buvęs labai įvairus. Buvę atsitikimų, kad baigę tas gimnazijas mokiniai turėję pakankamai žinių eiti augštąjį mokslą, bet kartu jam žinomi atsitikimai, kada tokių abiturientų išsilavinimas buvęs labai menkas. Dr. Wienert pabrėžė, kad tokio menko išsilavinimo atveju lietuvių tarpe nebuvę ir kad jis yra linkęs 1945-1949 m. laikotarpio lietuvių gimnazijų auklėtinius laikyti pakankamo išsilavinimo ir, reikalui esant, ta prasme paveikti kraštų švietimo įstaigas.

## ILGISI LIETUVIŲ

Krašto Valdyba aplinkiniais keliais, per Lietuvos Pasiuntinybę Londone, gavo vieno tautiečio, gimusio 1919 m. Marijampolėje, nuo 1937 m. gyvenančio Vokietijoje ir nuo 1939 m. be pertraukos gyvenančio Berlyne ir visiškai atitrūkusio nuo lietuvių gyvenimo, tokio turinio kreipimąsi:

Broliai Lietuviai!

Atsiprašau, mieli ponai, už blogą raštą. Esu paprastas Lietuvos darbininkas. Esu tik 3 skyrius pradžios mokyklos išėjęs. Be to, nuo karo pradžios su niekuo lietuviškai nesusirašinėjau ir nekalbėjau, dėl to man sunkoka rašyti. Kitaip pasakius, lietuviškai primiršau, o vokiškai neišmoku, na, tai nemoku visai nieko.

Kartais taip neramu, kad norisi per langą šokti. Esu vieni vieną, kaip pirštas, pasaulyje.

Lietuvos Vytas.



Nors rašėjas skundžiasi nieko nebemokąs, bet raštą parąšė gražia, taisyklinga lietuvių kalba. Tokių atitrūkusių lietuvių, deja, yra ir daugiau. Nežiūrint visokių pastangų ir net skelbimų vokiškuose laikraščiuose, Krašto Valdybai nepasisekė visus tautiečius Vokietijoje surankioti, nors kai kurie pavieniai lietuviai vienu ar kitu būdu visdėlto pamažu susiranda savo centrinę organizaciją. Berlyniečio lietuvio laiškas adresuotas buvo irgi visai paprastai: Litauische Gesandtschaft, London, ir surado ne tik adresatą, bet pasiekė ir lietuvių organizaciją Vokietijoje.

Padedas...  
 Simonas...  
 Partiz...  
 ...

## BALSAI IŠ LIETUVOS

### PARTIZANŲ DAINUOJAMOS DAINOS

Iš grįžusiųjų vokiečiaiū užrašų sąsiuvinių

Vakarų vėjelis bėgiojo ir žaidė  
 Daržely tarp rūtų žalių.  
 Tartum nusiminus rožė žiedus skleidė,  
 Supos tarp jurginų žalių.

Tarp žaliųjų rūtų, rausvųjų jurginų,  
 Vaikščiojo mergaitė graži.  
 Ant jos rausvų skruostų  
 Ašaros sužibę. Nuliūdus galvojo jina.

Ak, Dievuliau brangus,  
 Kokia nelaiminga mūsų mylima šalis,  
 Pavergė ją rusai, taip žiauriai kankina,  
 Gali plyšt iš skausmo širdis.

Tu šalis gimtoji, mūsų motinėle,  
 Mes pavergti Tavo vaikai  
 Ašaromis plūstam ir liūdnam dejuojam  
 Po pikta svetimtaučio ranka.

Mes visi lietuviai mylime tėvynę,  
 Nesibijom mirti už ją.  
 Trokštam visi laisvės, kad laiminga būtų  
 Kraujuose paskendusī tauta.

Lietuvos žemelė vien kraujuose  
 Laisvę mylinčių žmonių.  
 Mėtosi lavonai nekaltų brolių  
 Patvoriais, gatvės siaurose.

Tad visi kovokim prieš plėšikų gaujas,  
Iškovosim laisvę drąsiai.  
Liksime laimingi tėvynės gynėjai  
Ir dainuosim sau dainas linksmai.

Vakarų vėjelis sukaukė daržely,  
Suardė mergaitei mintis.  
Saulė nusileido už augštų kalnelių,  
Tėvynę apgaubė naktis.

\*\*\*

Sudegę gimtieji namai,  
Sibiran išvežti tėvai.  
Partizanui tik šautuvas brolis,  
Ateltis gi šaltieji kapai.

\*\*\*

Priglaudė mus miškas žaliasis,  
Atjaučia tik ryto aušra,  
Užmigdo sesutės lakštutės, -  
Sunki partizano dalia.

\*\*\*

Nors žmonės liežuvius galanda,  
Išduoda banditams vardus,  
Jie savo tik tėviškes žudo,  
Jiems laisvės niekuomet nebus.

\*\*\*

#### STRIBAI LYDI KIEKVIENĄ KOLCHOZININKO ŽINGSNĮ

Vienas sugrižėlis vokietis, gyvenęs Lietuvoje Simno apylinkėje, pasakoja:

Žinojau vieną kolchozą, kurio pirmininkas buvo žiaurus komunistas ir didelis girtuoklis. Kiek teko sužinoti, kolchozai turėjo lyg kokią savivaldą. Kolchozų žinioje esą kaimai su gyvu ir negyvu inventorium priklauso kolchozui ir su visu tuo elgiamasi, kaip su nuosavybe. Kartas nuo karto iš apskrities miesto atvykdavo kažkoks rusų viršininkas, pabūdavo kelias dienas, viską patikrindavo ir vėl išvažiuodavo. Jei kolchozas gerai atlikdavo savo prievolės valstybei, tai būdavo kartais "apdovanojamas" traktorium ar kuo kitu, šiaip gi viską turėdavo įsigyti savo lėšomis arba samdyti iš MTS.

Kolchozininkai iš vieno kolchozo į kitą arba į miestą keltis negali.



Kolchozo prievolės valstybei yra tokios didelės, kad retai jas gali išpildyti. Prievolės kolchozai atiduoda tuojau pat rudeni. Javus dar nuimant, iš miesto atvyksta sribų ir jie prižiūri darbą iki pabaigos. Javus kulant, prie mašinų stovi po kelis sribus. Maišą prikūlus, vienas sribas darbininką su pilnu maišu palydi iki vietos, kur javai supilami į jau peruoštus sunkvežimius, prie kurių taip pat stovi sargyba. Sunkvežimį prikrovus, jis važiuoja į apskrities miestą, į sandėlius. Normą atsiėmus, sribai kolchozą palieka. Su likusiais javais tvarkosi pati kolchozo administracija. Firmiausia paliekama sėklai, apmokamos skolos įvairiausioms įstaigoms bei remonto dirbtuvėms, o likutis (jei iš viso kas belieka) padalinamas kolchozininkams.

Gyvuliai kolchozuose blogai maitinami ir prižiūrimi. Man žinomas kolchozas turėjo tik vieną traktorių, kitų ūkio mašinų tenai nemačiau.

Nežiūrint, kad užsienio radio stočių klausytis draudžiama, žmonės Lietuvoje viską žino, kas užsienyje vyksta.

Kiekviena proga, ypatingai per bolševikines šventes, žmonės raginami stoti komunistų partijon. Tačiau jei kuris dėl visko ir norėtų įstoti partijon, turi skaitytis su tuo, kad gali būti partizanų sulikviduotas. Taip kaimuose aktyvių komunistų partijos narių ir nėra. Lietuvoje esą kitataučiai visi yra komunistai, išskyrus kariuomenę.

Apylinkėse partizanų buvo keli tūkstančiai. Jie daugiausia gyvena miškuose, bet daug jų yra ir šiaip tarp gyventojų. Vyriai sėbė imasi visokiųjų priemonių jiems surasti. Vienas kaimyno sūnus, kuris nuo trėmimo buvo pasislėpęs ir, ištrėmus jo šeimą, grįžo atgal, NKVD buvo žiauriai kankintas ir išėjo iš proto. Jam prikašiojo, kad esąs partizanas, kankinamas; jis pripasakojė visokių būtų ir nebūtų dalykų apie partizanus, suminėjo esamų ir nesamų partizanų pavardes bei bunkerius. Partizanai vėliau už tai jį sulikvidavo.

Lietuvoje areštuojiama labai daug žmonių už įvairius dalykus: už mokesčių nesumokėjimą, prievolių neatidavimą. Nuo arešto už naminės degtinės varamą galima kyšiais išsipirkti. Vienas kaimynas buvo užraugęs keturias statines ir jį užklupo Simno rajono viršininkas Sotokov su visa savo svita. Visi "Instrumentai" buvo nugabenti į Simną, o ūkininkui buvo įsakyta kitą dieną prisistatyti milicijon. Sekančią dieną ūkininkas papjovė kiaulę ir nuvežė ją Sotokovui - tuo reikalas ir buvo baigtas.

1948-49 m. pavasari, prieš Sekmines, buvo vykdomi masiniai trėmimai. Iš nakties visas kaimas buvo apsuptas NKVD-istų. Civiliai apsirengę asmenys su sąrašais rankose vaikščiojo per namus ir pagal pavardes ieškojo paskirtųjų trėmimui žmonių. Tokiems asmenims buvo duodama 15 minučių laiko susidėti daiktus ir tuoj buvo sodinami į sunkvežimius ir vežami į Simną.

Daugelis kariuomenėn imamų naujokų išbėgioja ir randa prieglaudą pas partizanus. Kiti gi, bijodami represijų prieš tėvus ir kitus gimines, stoja į priėmimų punktus. Jie tėvų ir giminių vežami arkliais ir vežimai būna papuošti gėlėmis ir vainikais.



Visi lydintieji būna labai nusiminę ir verkia - nei per laido tuves nesu matęs liūdnosnio vaizdo. Neujokai apmokymui siunčia mi Rusijon, už Uralo.

Žmonės Lietuvoje mums, vokiečiams, buvo labai malonūs ir nuoširdūs".



PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

GRIŽO KUDIRKOS LAIKAI - ČIUDĖSNOVAI SIAUČIA

Kyšininkų grandinės

"Tiesa" Nr.212, rugsėjo 6 d., rašo:

"Buves Mičiūрино vardo kolūkio pirmininkas Girskus padarė didžiulį nusikaltimą. Ir štai į nusikaltimo vietą išvyko Kovarsko rajono prokuroras Čiudėsnovas. Buvo užvesta byla. Atrodė, kad visas reikalas pradėjo eiti normalia vega. Įvykiai toliau klostėsi šitaip: Čiudėsnovas išsikvietė tardymui pil. Girskų. Po poros valandų Girskus šypsodamasis apleido prokuroro kabinetą, o praslinkus porai dienų, Mičiūрино kolūkyje buvo nugriautas pastatas, ir ėstai, Girskaus įsakymu, nugabenti Čiudėsnovui. Praslinkus dar kelioms dienoms, Čiudėsnovas išvyko į Mičiūрино vardo kolūki ir grįžo iš ten su Girskaus dovanomis. Praėjus vėl kelioms dienoms, Girskus įsakė kolūkiečiui Stankevičiui nugabenti Čiudėsnovui bulvių.

Kaip sako sena patarlė - ranka ranką plauna. Čiudėsnovas pasistengė Girskui atsilyginti. Jis bylą paruošė ir perdavė teismui. Bet... Ten nė vienu žodžiu nebuvo užsiminta apie Girskų. Jo netgi nebuvo liuninkų sąrašė".

Šitos Čiudėsnovo kombinacijos visdėlto paaiškėjo, byla buvo perduota kitam prokurorui ir Girskus nubaustas. Toliau "Tiesa" rašo:

"O kaip gi Čiudėsnovas?

Čiudėsnovas iš šios balos kėlėsi sausas. Tiesa, srities prokuroras jam pareiškė griežtą papeikimą, bet tuo ir nusiramibo".

To dar negana, Čiudėsnovas ir toliau siaučia. Jeigu iš kaltinamojo negauna kyšių, tai žiūri kaip nors kitaip pelnyti. Pavyzdžiui, nubaudus toki pilietį Galašenko, Čiudėsnovas visai paprastai pasisavina jo motociklą. Toliau vėl duodame "Tiesą":

"Po viso to reikėjo laukti, kad partinė organizacija imsis



reikiamų priemonių Čiudėsново savivaldavimui pažaboti. Tačiau, kaip tai nebūtų keista, Kovarsko partinė organizacija šio klausimo net neapsvarstė.

Apie Čiudėsново elgesį partinė organizacija žinojo labai gerai. Buvo atliktas nuodugnus patikrinimas, surašytas platus pranešimas, kuriame buvo nurodyti kyšininkavimo ir kiti neleistini veiksmai, atlikti Čiudėsново. Šis pranešimas ir ligi šiol ramiausiai guli apdulkėjęs drg. Gintauto stalčiuje".

"Tiesa" daro iš to teisingas išvadas, tik užmiršdama, kad tai, ką ji sako apie Kovarską, gali pasakyti apie visą tėvynę ir pačią sovietų sistemą:

"Matyt, kad partijos rajono komiteto partinėje organizacijoje laikomasi šios pažūros, kad esą, mūsų partijoje yra dvi drausmės: viena - eiliniams nariams, kita - vadovams".

#### Lietuviškos karvės stachanovietės.

Tarybinėje Lietuvoje ir lietuviškosios karvės priverčiamos vykdyti išsipareigojimus draugui Stalinui. "Tiesos" Nr.216, 1952 m. rugsėjo 11 d., rašoma, kad tarybinių ūkių melžėjos laiške draugui Stalinui pasižadėjusios iš kiekvienos karvės primelžti po 5.100 kilogramų pieno ir gauti po veršiuką. Gyvulių augintojai gerbingai vykda duotąją pasižadėjimą.

Kyla klausimas, ar taip pat "gerbingai" vykdo šį pasižadėjimą ir juodmargės?

Neatsiliekančios nuo lenktyniavimo ir lietuviškosios kiaulės. Taip, kiaulių augintojos Montvilienės prižiūrimos, 60 kiaulių skubiu būdu papildomai priauginusios 20 centnerių lašinių.

Kuo buvo tos karvės ir kiaulės maitinamos, lieka tarybinė paslaptis, nes tos pačios "Tiesos" Nr.214, 1952 m. rugsėjo 9 d., aprašomas derliaus nuėmimas tarybiniame kolūkyje:

"Štai jau pusiaudienis. Po kelių dienų trukusio lietaus, oras pragiedrėjo. Pakilęs vėjas nupūtė paskutinius rasos likučius ir apie 100 ha rugių lauke sustatinėtos gubos laukia, kada kolūkiečiai ims priemonių greičiau jas suvežti iš lauko. Tačiau rugių lauke vyrauja tylą ir ramybė. Čia nepamatysi nė vieno dirbančio kolūkiečio. Už tai kolūkio valdybos kieme jau nuo pat ryto stoviniuoja dešimtys kolūkiečių. Jie laukia... užduočių. Nesulaukdami nurodymų, žmonės skirstosi, o rugiai ir toliau palieka stovėti lauke".

Skundžiasi "Tiesa", kad negeresnis stovis esąs ir su pašarų sudorojimu.

Tad reikia stebėtis lietuviškų karvių ir kiaulių paslėpimu duoti daug pieno ir lašinių, maitinamoms propagandos šiaudais ir pelais.





SPAUDOS IR KITOS ŽINIOS

"LIETUVIAI PADĖJO"

Munchene išeinantis vokiečių iliustruotas laikraštis "Revue", spalio 18 d. Nr. 42 tęsia vokiečių pabėgėlių temomis straipsnių seriją ir šiame numeryje paliečia Rytprūsių ir Šiaurės Vokietijos žmonių likimą. Vienas poskyris dedamas augščiau minėta antrašte ir jame rašoma:

"Šitoje kelionėje mes susielgetavome keletą rublių, nusipirkome už juos degtinės ir ją papirkome vieną rusų sunkvežimio šoferį, kuris mus nugabeno į Karaliaučių. Mūsų maišai vėl buvo pilnutėliai prikimšti. Tuo metu lietuviai šauniai elgėsi (haben sich grossartig benommen). Be jų pagalbos tikrai dar daugiau vokiečių būtų mirę badu. Lietuviai išgelbėjo nesuskaitomas gyvybes. Jie niekuomet neišleisdavo pagalbos prašančio ir padėjančio be dovanos. Aš nežinau, kokie buvo seniau tarp rytprūsių ir lietuvių santykiai, bet didžiausio vargo valandą lietuviai mums dažnai daugiau padėdavo, kaip savi žmonės iš "auksinių Vakarų", kurie tikrojo vargo visai nežino".

RADIO VAIZDAS APIE PABALTIJĄ

Šiaurės Vokietijos radiofonas NWDR spalio 24 d. davė 20 minučių transliaciją apie Pabaltiją. Nors vaizdelio autoriams rūpėjo labiau pavaizduoti vokiečių baltų likimą, bet neapeita ir tikrųjų pabaltiečių.

Jau vaizdelio pradžioje paminima greit suklestėjusi Pabaltijo valstybių kultūra. Pasakoma, kad tai ne vokiečių kraštai, bet visdėlto žydinčios ir klestinčios Europos dalis. Kalbėdami apie "nuostabią baltų padermę" (suprask vokiečių baltų) pripažįsta, kad vokiečių riteriai atėję į šiuos kraštus su kardu. Pateisinimui primenama, kad ne tik kardą, bet ir prekybą bei materialinę gerovę atnešę. Prisimenamos ir kruvinos kovos su lietuviais, taip pat bandant švelniai pateisinti jas atneštąją kultūrą, bet kartu lyg ir reiškiant pasigailėjimą dėl įvykusių kovų.

Vaizduojant "baltų padermę" istorijos bėgyje, nurodoma, kad baltai valdė kraštą, nežiūrint, kad jis buvo tai švedų, tai rusų valdžioje. Baltai buvę ponai ir išlaikę savo kompektiškumą dėka stiprios luomų organizacijos - "Ständeordnung". Čia pat reiškiamas apgailėstojimas, kad vietos gyventojai tokiu būdu buvę tik pavaldiniai ir pasiteisinama, kad tų gyventojų likimas visdėlto buvęs geresnis, negu būtų buvęs juos rusams valdant.

Baigiant, pabrėžiamas jaunųjų tautų - lietuvių, latvių ir estų politinis subrendimas ir bendras pokario likimas, kai tiek baltai vokiečiai, tiek pabaltiečiai, išskleidyti po visą Europą, netekę savo neužmirštamą tėvynę.



## PLB BELGIJOS KRAŠTO VALDYBOS PRITARIMAS

Belgijos Krašto Valdybos pirmininkas, p. Pranas Stekmokas, Koordinacinio Biuro pirmininkui, p. Pr. Zundei, atsiųstame rašte Belgijos Krašto Valdybos vardu reiškia visišką pritarimą Europos lietuvių bendruomenių pirmininkų suvažiavimo Londone priimtoms nutarimams, pasižadėdamas glaudaus bendradarbiavimo vykdymą remti visomis jėgomis.

Į būsimąją "Europos Lietuvis" redakcinę kolegiją deleguojamas "Gimtosios Šalies" redaktorius, kun. J. Dėdinas. Ta proga prašoma nepainioti redakcijos antrašoje su PLB Belgijos Krašto Valdybos pirmininko Pr. Stekmoko antrašoje, ir visus PIB reikalus raštus kreipti į pirmininką: 53, Chaussee de Verirers, Chaudfontaine-Liege, Belgique.

## VEIKLUS LIETUVIS DĖ KURIASI AMERIKOJE

Dr. A. Valiuškis, baigęs Hannoverio veterinarijos institutą, emigravo į JAV. Dr. Valiuškis Hannoveryje buvo veiklus visuomenininkas, gerai žinomas apylinkės lietuviams. JAV Dr. Valiuškis keliose vietose dirbo kaip veterinarijos gydytoju asistentas ir apkeleavo visas JAV ir Kanadą, rašydamas savo kelionės išpūdžius lietuviškojoje Amerikos spaudoje. Dabar Dr. Valiuškis dirba vienoje Middlebury, Indiana, gyvulių klinikoje, o jo išsikūrimo proga vietos amerikiečių spauda išidėjo platesnį pasikalbėjimą su juo, aprašydamą lietuvių tautos vargus ir sovietų teroro veiksmus Lietuvoje.

## PATIEŠKOJIMŲ REIKALU

Vokietijos PLB Krašto Valdyba iš grįžusiųjų iš Lietuvos vokiečių surenka žinias apie eilės asmenų likimą Lietuvoje. Tos žinios dėl suprantamų priežasčių viešai neskelbiamos, bet, giminėms ar artimesniems asmenims pageidaujant, Krašto Valdybos Informacijų Skyrius stengsis jų pasiteiravimus patenkinti.

Kadangi tų žinių surinkimas kai kuriais atvejais Krašto Valdybai sudaro nemažai išlaidų, tai už suteikiamas žinias, taip pat pagal reikalą, gali būti imamas atitinkamas mokestis.

Pirmoje eilėje šiuo metu galime duoti žinių iš šių vietovių (pagal senąją administracinę tvarką):

Gelvonių valsč., Ukmergės apskr.  
Krosnos valsč., Marijampolės apskr.  
Lėkečių valsč., Šakių apskr.

Prie kiekvieno pasiteiravimo prašytume būtina prisėsti susirašinėjimo išlaidoms 5 tarptautinius pašto kuponus, jei atsakymą norima gauti oro paštu. Kreiptis adresu: Litauisches Zentralkomitee, Hannover-Kleefeld, Hegelstr. 6, W. Germany.

Lietuviškųjų laikraščių redakcijos maloniai prašome savo skaitytojų labai šią žinutę idėti.

XXXXX  
XXXXX  
XXXXX

Panaudojus mūsų "INFORMACIJŲ" medžiagą spaudai, gerbiamas Redakcijas prašome nurodyti šaltinį.

Hannover-Kleefeld, Hegelstr. 6, Tel. 51954